Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maass), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifa și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unu anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 174. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ 9 (21) Augustŭ 1888.

Brașovŭ, 8 Augustu st. v. 1888.

Foile guvernamentale au reprodus din firŭ în pĕrŭ darea de semă, ce a făcut'o alegĕtorilorŭ sĕĭ deputatulŭ maghiarŭ-ardeleanŭ Iuliu Horvath, unulŭ din omenii cu vedă și cu influință ai partidei tiszaiste. Ele au cuvênt de a lăuda vorbirea lui din punctulŭ lorŭ de vedere, bine sciindŭ că omulŭ bunŭ de gură póte sĕ zugrăvéscă cu seducătóre colorĭ stările cele mai urite și triste, póte sĕ amăgéscă chiar pe mulțĭ de a se alătura lui și de a servi scopurilorŭ sale. Dér și noi avemŭ cuvêntŭ — credemŭ — de-a reduce aserțiunile d-lui Horvath la adevĕrata lorŭ valóre, nu numai din punctul nostru de vedere, ci din al interesului generalŭ. Lipsindu-ne însĕ timpulŭ și spațiulŭ de a ne ocupa cu întrega vorbire a numitului deputatŭ, ne vomŭ mărginì a atinge numai doue părțĭ pregnante dintr'ênsa.

Decă d-lŭ Horvath face elogii d-lui Tisza înfățișându'lŭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕi ca omŭ providențialŭ alŭ statului ungarŭ; decă punêndu-se pe sine însușĭ în paralelă cu elŭ se face atâtă de micŭ, atâtŭ de naivŭ în vederile și tendințele sale, numai ca sĕ pótă înălța cu atâtŭ mai susŭ pe Tisza — trécă, ducă-se. D-lŭ Horvath e unulŭ dintre stêlpii lui Tisza, representantul principalŭ alŭ ólelorŭ egiptene din carĭ se hrănesce Ungurimea din Ardélŭ; nu e mirare dér că pe ministrulŭ-președinte îlŭ declară de omŭ providențialŭ.

„Providențialŭ“ pare Tisza întru adevĕrŭ pentru interesele specifice maghiare și maghiare-ardelenescĭ, fiind-că abia se va mai afla vreodată bărbatŭ de statŭ în Ungaria, care sĕ îndrăsnéscă a subordina cu atâta necruțare și cutezare interesele superióre de statŭ intereselorŭ de rassă maghiare.

Dér tocmai pentru aceea, noi carĭ voimŭ consolidarea statului pe basa raporturilorŭ firescĭ ale țerilorŭ și popórelorŭ, ce'lŭ constituescŭ, — adecă unŭ statŭ cum l'a lăsatŭ Dumnedeu și l'a făcutŭ istoria, ér nu cum și-lŭ închipuesc kulturegyletiștii și șoviniștii, — considerămŭ pretinsa „misiune providențială“ a d-lui Tisza ca fórte fatală pentru viitorulŭ acestorŭ țerĭ.

Istoria va face la rêndulŭ sĕu judecată dréptă între noi și mamelucii lui Tisza. Destulŭ că pe noi nu ne intereséză pretinsele însușirĭ strălucite de bărbatŭ de statŭ, ce i le atribue Horvath d-lui Tisza, ci ne intereséză faptele lui de doi-spre-dece anĭ, de când e la cârmă, și aceste, după convingerea nostră cea mai profundă, numai laudă și recunoscință nu merită.

E fórte caracteristicŭ modulŭ, cum atinge d-lŭ Horvath în vorbirea sa, între altele multe mai puținŭ importante, și miserabila politică interioră dela noi, *cestiunea naționalităților*. Ca sĕ ne împace cu starea nóstră actuală creată de dumnealorŭ și de guvernulŭ Tisza Horvath se provócă simplu la ceea ce face Rusulŭ cu frații noștri din Basarabia.

N'aveamŭ nevoiă de marea elocință a d-lui Horvath ca sĕ ne putemŭ închipuì diferența ce póte sĕ fiă între a fi tocatŭ în capŭ de unŭ uriașŭ ca îndată sĕ morĭ, și între a fi torturatŭ de unŭ șérpe, care se căsnesce a te înghiți, dér nu póte — doue stărĭ în adevĕrŭ nu prea plăcute.

Noi din punctul nostru de vedere esteticŭ moralŭ *nu vedemŭ nicidecum justificată asuprirea cea mai mică cu cea mai mare* și este ceva ce ne face sĕ comparămŭ mai multŭ în favórea aceluia, care se declară pe față, că voiesce a-ți face rĕu negândŭ, neescusându șĭ și neînfrumsețându-șĭ fapta, decâtŭ în favórea aceluia, care îțĭ vorbesce, ție și lumei, numai de bine, pretecstândŭ cele mai leale și amicabile intențiunĭ, și-țĭ face apoi celŭ mare rĕu.

Dealtmintrelea amŭ fi fórte curioși a afla dela d-lŭ Horvath, că pe lângă totă desteritatea lui de a face din negră albă, cum ar pute aduce d-sa constituțiunea, legea de naționalitate și pretinsulŭ liberalismŭ unguréscŭ în consonanță cu ceea ce trebue sĕ sufere dilnicŭ națiunile nemaghiare din Ardélŭ și Téra unguréscă; căcĭ esplicațiunea, ce ni-o dă d-lŭ Horvath, că „statulŭ acesta e maghiarŭ“ ni se pare cu totulŭ nesuficientă fața cu adevĕrulŭ și faptulŭ nenegabilŭ: că statulŭ așteptă și pretinde și dela noi Nemaghiarii tóte câte le așteptă și pretinde dela Maghiarĭ, prin urmare trebue sĕ ne dea și nouĕ tóte cele ce li le dă lorŭ.

Cealaltă parte a vorbirei d-lui Horvath, care ni-a atrasŭ atențiunea, tracteză despre rĕscumpĕrarea regalielorŭ și în deosebī despre întrebuințarea acelor sume, carĭ vorŭ încurge în cassele comunale pentru dreptulŭ de cârciumăritŭ trilunarŭ. D-lŭ Horvath făcu în vorbirea sa între aplausele ascultătorilorŭ sĕi propagandă pentru idea, ca din aceste sume sĕ se creeze unŭ fondŭ de împrumuturĭ pentru economĭ. Mărturisimŭ, că nicĭ acéstă ideă a d-lui Horvath, sĕu póte a măiestrului sĕu Tisza, nu ne este mai simpatică, decâtŭ vederile d-sale privitóre la politica interioră.

Folosirea fondului acestuia de împrumuturĭ, ce este a se înființa din competințele de desdaunare sĕu rĕscumpĕrare comunală, nu se va pute restrînge numai la micii economĭ, fără de a causa însușĭ fondului daună, ci va trebui sĕ fiă generală, devenindŭ banii fondului accesibilĭ pentru fiă care doritorŭ de împrumuturĭ. Tocmai de aceea însĕ nu înțelegemŭ, de ce sĕ se facă fondurĭ de împrumuturĭ cu folosire generală numai din competințele comunale și nu și in competințele posesorilorŭ de mijlocŭ și marĭ.

Nu cumva se intenționéză și aici, ceea ce s'a făcutŭ și se face și adi cu împrumuturile de statŭ, adecă, că posesorii cei de mijlocŭ și marĭ le-au întrebuințatŭ pe ale lorŭ pentru scopurile lorŭ proprie până ce administrațiunea pe cele comunale (individuale dealtmintrea după firea lorŭ, și nu comunale,) nu le lăsa în cele mai multe locurĭ a se întrebuința numai pentru scopurĭ comunale, pentru carĭ a contribui datorĭ suntŭ și posesorii din afară. Decă suntŭ acele fondurĭ de lipsă și folositóre pentru ca economulŭ sĕ pótă obține împrumuturĭ eftine, ce admitemŭ, că ar fi lucru bunŭ, pentru ce sĕ nu'șĭ lase și posesorii de mijlocŭ și marĭ competințele lorŭ din regalie ca acționarĭ pentru acele fondurĭ? fondurile astfeliu arŭ deveni mai marĭ arŭ pute face mai multŭ bine și folosirea lorŭ generală ar fi îndreptățită.

Ni se pare totușĭ cam nedreptŭ lucru ca posesorii de mijlocŭ și marĭ sĕ-șĭ întrebuințeze competințele lorŭ pentru lipsele lorŭ individuale, ér comunele din competințele lorŭ sĕ facă unŭ fondŭ de binefacere de obște. Mai bine sĕ-șĭ acopere atuncĭ comunele cu competințele lorŭ lipse de acele, la carĭ a contribui nu suntŭ datorĭ posesorii din afară d. e. plata învĕțătoréscă, chieltuelĭ eclesiastice etc., carĭ se acoperŭ prin aruncurĭ.

Nu trebuie sĕ uitămŭ, că cărciumaritulŭ de trei lunĭ, așa numitulŭ cărciumăritŭ cantoralŭ, e după firea lui confesionalŭ, adecă compete bisericilorŭ, și că pe lângă totă opintirea posesorilorŭ și păna acum e predatŭ în multe locurĭ prin documente valide și obligatóre bisericilorŭ respective. Ce sĕ se întêmple cu aceste competințe? Nu cumva crede dlŭ Horváth a lipsi pe aceste eclesii prin legea despre rĕscumpĕrarea regalielorŭ de acele competințe sĕu de libera disposițiă asupra lorŭ? Așa ceva totușĭ ar tăia pré afundŭ în dreptulŭ proprietății.

Avisŭ decĭ comunelorŭ, ca la timpulŭ sĕu, când se va aduce lege despre rĕscumpĕrarea regalielorŭ, sĕ-șĭ âmble de treba și sĕ 'șĭ pretindă libera dispunere asupra acelorŭ competințe tocmai așa ca posesorii privați.

Scrisórea primatelui Simor către ministrulŭ Trefort.

Scimu, că ministrulu Trefort a adresatŭ unŭ rescriptŭ către primatele din Strigoniu, Ioanŭ Simor în afacerea scolară din Sâmbăta mare (Nagy-Szombat), provocândŭ pe primatele sĕ procédă cu rigóre contra directorului preparandiei romano-catolice de acolo Regeczy Iozsef, care a respinsŭ cu ocasiunea esamenelorŭ finale din anulŭ acesta orice ingerință a inspectorului scolarŭ Bartal Rezso — celŭ ce a fostŭ trimisŭ sĕ asiste la esamene ca comisarŭ din partea guvernului — sub cuvêntŭ, că scóla fiindŭ confesională și nu de statŭ, statulŭ nu póte ingera la aceste esamene prin comisarii sĕi. Scimŭ totodată, că în acelŭ rescriptŭ ministrulŭ adause, că décă numitulŭ directorŭ scolarŭ nu se va supune ordinului sĕu, elŭ îlŭ va suspenda din oficiu și-lŭ va trage în cercetare disciplinară.

In urma acestui rescriptŭ, dela 8 Augustŭ, primatele, ca rĕspunsŭ, adresà ministrului cu data de 14 Augustŭ unŭ rescriptŭ, care de sigurŭ nu-i va fi făcutŭ ministrului o surprindere prea plăcută și alŭ căruia cuprinsŭ este din cuvêntŭ în cuvêntŭ următorulŭ:

Nr. 4334.

Escelența Vostră d-le ministru de culte și instrucțiune publică!

Am primitŭ prețuitulŭ resscriptŭ alŭ Esc. Vóstre cu data de 8 l. c. nr. 26,428 din alŭ căruia cuprinsŭ a trebuitŭ sĕ conchidŭ, că în causa preparandiei din Sâmbăta mare, căreia fără nicĭ o causă fundată 'i s'a datŭ o importanță atâtŭ de mare, nu v'au servitŭ Escelenției Vóstre cu informațiunĭ de totŭ imparțiale și obiective aceia, carĭ arŭ fi fostŭ datorĭ sĕ vĕ descopere adevĕrata stare a lucrului, încungiurândŭ astfelu multe nențelegerĭ neplăcute.

Imprejurarea acésta însĕ, precum și împrejurarea, că rescriptulŭ memoratŭ, nu sciu din ce causă, s'a publicatŭ și prin diare și Escelența vóstră ațĭ luatŭ cunoscuta disposițiune fără ca mai 'nainte sĕ-mĭ fi făcutŭ mie împărtășire, ca unuia care suntŭ autoritate bisericéscă responsabilă asupra preparandiei catolice din Sâmbăta mare: tóte aceste împrejurărĭ nu mĕ vorŭ împedeca a-mĭ espune vederile mele asupra acestei afacerĭ într'unŭ modŭ cu totulŭ obiectivŭ, cu sinceritate și cu stima ce o datoresce Escelenței vóstre, ca unuia din representații puterii legale esistente în țéră, fiăcare cetățénŭ alŭ patriei și prin urmare și eu, care nicĭ-odată nu m'am gânditŭ ca din considerațiunĭ micĭ personale se punŭ pedecĭ nisuințelorŭ culturale ale Escelenței vóstre, sĕu sĕ slăbescă autoritatea de care guvernulŭ pretutindenea are lipsă; acésta cu atâtŭ mai puținŭ așŭ pute-o face, cu câtŭ provedința dumnedeéscă m'a ridicatŭ și pe mine la o astfeliu de posițiune, care are necesitatea și dreptulŭ de a fi stimată și onorată în aceeașĭ mĕsură pentru a pute ajutora statulŭ în realisarea ponderóselorŭ sale probleme și pentru ca în unire cu elŭ sĕ-șĭ pótă duce în deplinire și sublima sa problemă.

Dup'acésta declarațiune sĕ-mĭ fiă iertatŭ a reveni la întêmplarea din Sâmbăta-mare, care culminéză în întrebarea, că óre pe basa legilorŭ esistente și în urma ordinațiunilorŭ și instrucțiunilorŭ date de Escelența Vostră *cuvine-se inspectorelui scolarŭ reg. dreptulu de-a subscrie diplomele invĕțătorilorŭ, sĕu ba?* Orĭ cu alte cuvinte, că óre *statului*, a cărui dreptŭ de inspecțiune eu totdeuna l'am respectatŭ, îi compete orĭ nu a pretinde subscrierea diplomelorŭ învĕțătorescĭ din partea organelorŭ sale dela astfelŭ de institute preparandiale confesionale, cum este celŭ alŭ Sâmbetei-marĭ? Pentru justificarea vederilorŭ și principiilorŭ mele în cestiunea acésta, sunt nevoitŭ a mĕ ocupa mai pe largŭ cu legile și ordinațiunile privitóre la acéstă causă, fiindcă scurțimea n'ar pute fi decât numai în defavorulŭ adevĕrului și luminei și în detrimentulŭ clarificării ideilorŭ după cum se dice: *„obscura fio, dum brevis esse laboro“*.

După §-ulŭ 10 din articulul de lege XXXVIII din 1868, amĕsuratŭ legilorŭ esistente, potŭ sĕ-șĭ ridice institute preparandiale publice tóte confesiunile din statŭ, prin urmare și confesiunea catolică. Așa deră când statulŭ a datŭ confesiunilorŭ acestŭ dreptŭ, nu mai sufere îndoiélă, că esercitarea lui a legat'o de unele condițiunĭ anumite. Nu se póte contesta statului acestŭ dreptŭ, pentru

că nimeni nu va pute susține că pentru statŭ ar fi lucru indiferentŭ cum se crescŭ cetățenri lui de către confesiunĭ.

Drepturile confesiunilorŭ la educațiunea poporală statulŭ li-o recunósce în §§. 11--15 ai amintitei legĭ, îngrijindu-se totodată și de aceea, ca concesiunea dată confesiunilorŭ, acestea sĕ nu o întrebuințeze dreptŭ armă în contra intereselorŭ statului.

Ca se nu se întêmple acésta, se póte dice că „orĭ ce institutŭ confesionalŭ, care se ocupă de educațiunea poporală, stă sub inspecțiunea statului“. Insĕ după articululŭ de lege din vorbă, de institutele, carĭ se ocupă cu educațiunea poporală se ținŭ și „preparandiele“; prin urmare stă în dreptulŭ confesiunilorŭ, și de-aicĭ în dreptulŭ catolicilorŭ, sĕ susțină astfelŭ de institute, sub inspecțiunea supremă a statului.

Se nasce acum întrebarea, că în ce constă acéstă inspecțiune? După § 14 guvernulŭ are dreptulŭ și datorința a) de-a visita din când în când șcólele confesionale prin organele sale; b) sĕ îngrijască cu tótă rigorea, ca sĕ se împlinéscă punctualŭ condițiunile cuprinse în §§ 11, 12, și 13; c) sĕ se convingă despre aceea, că óre respectivele autoritățĭ școlare împlinescu-șĭ obligațiunea de a folosi averea șcólei numai spre scopurile ei?“

In dispositiunile acestei legĭ nimicŭ nu se cuprinde privitorŭ la diplomele învĕțătoresci. Sĕ vedemŭ déeă nu ne vorŭ lămuri alte instrucțiunĭ.

Astfelŭ de instrucțiune este aceea care a dat'o înaltulŭ ministeru la 2 Septemvre 1876 și a fostŭ așa de bunŭ a mĭ-o împărtăși și mie. (Va urma).

SCIRILE ĐILEI.

Societatea pentru fondŭ de teatru română, ce se va ține în Lugoșŭ în 15 și 16 Septemvre n. c., are se fiă, după cum cetimŭ în „Familia,“ una din cele mai frumóse adunărĭ culturale câte amŭ avutŭ noi Românii în acéstă monarchiă. Comitetulŭ arangiatorŭ, alesu de inteligința română de acolo, lucréză cu zelŭ. Elŭ se compune din 22 persóne, alegêndu-șĭ președinte pe d-lŭ Mihailŭ *Beșanŭ*, vice-președinte pe d-nii I. *Nedelco*, C. *Brediceanu*, și G. *Mărtinescu*, carĭ în casŭ de împedecare au a substitui pe președintele, ér în secțiunile respective vorŭ ocupa loculŭ presidialŭ; secretarŭ generalŭ: d-lu Dr. Stefanŭ *Petrovicĭ*. Comitetulŭ este împărțitŭ în 4 secțiunĭ: Secțiunea I are sĕ se îngrijéscă de încortelarea óspeților și sĕ róge pe unii bărbațĭ de frunte anume ca sĕ participe la acéstă adunare, Secțiunea II are sĕ a rangeze representațiunea teatrală, concertulŭ, banchetulŭ, cina comună și emularea corurilorŭ vocale din poporŭ; Secțiunea III are sĕ se ocupe de partea materială și anume sĕ colecteze taxe de la membrii vechĭ și noi, parale pentru premii și pentru cheltuelĭ; Secțiunea a IV se compune din președintele, vice-președinții și secretarulŭ generalŭ alŭ comitetului, și are menirea sĕ supravegheze lucrările secțiunilorŭ, sĕ pregătéscă disertațiunĭ pentru adunare și sĕ compună comisiunile acelei a. Comitetulŭ a compusŭ o programă fórte interesantă pe care și noi o vomŭ publica.

***

In 15 Augustŭ n. c. a avutŭ locŭ *primirea noilorŭ alumnĭ în seminarul teologilorŭ din Blașiu*. Au fostŭ primițĭ 11 tinerĭ, dintre carĭ unulŭ este destinatŭ pentru seminariulŭ centralŭ din Buda-Pesta.

***

Ministeriulŭ domeniilorŭ din România, avêndŭ în vedere *îmbunĕtățirea sorții economilorŭ de vite și a agricultorilor din Dobrogea*, a decisŭ reînceperea lucrărilorŭ de vêndare *în lotur̆ dela 10—100 hectare* a pămêntului ce se mai află în proprietatea statului românŭ. Totodată ministeriulŭ a decisŭ, ca sĕ se vêndă și loturile micĭ pentru acei proprietarĭ, carĭ nu au încă pămêntŭ de feliu séu au prea puținŭ pentru trebuințele economiei lorŭ. Dreptulŭ de cumpărare îlŭ au esclusivŭ numai locuitorii din Dobrogea; se recere încă, ca cumpărătorii sĕ fiă de origine séu de naționalitate *română, capĭ de familiă*, și sĕ fiă séu *cultivatorĭ de pămêntŭ*, séu *economĭ de vite*. Unŭ locuitorŭ póte sĕ-șĭ cumpere pămêntŭ numai în hotarulŭ comunei în care locuesce. Decă cumpărătorulŭ ar emigra din Dobrogea, pămêntulŭ lui trece în proprietatea statului. Cu esecutarea acestorŭ lucrărĭ, așa numite vêndărĭ suplimentare, este însărcinatŭ d-lŭ inginerŭ *Ioanŭ Rămniceanu*, care celŭ multŭ până la 1 Ianuarie 1890 va ave sĕ-șĭ termine lucrările sale. — Prin reintroducerea acestorŭ mĕsurĭ, ce fură cassate de guvernulŭ trecutŭ, se va îmbunĕtăți fórte multŭ sortea țĕranilorŭ, carĭ și cu banĭ mai puținĭ suntŭ pușĭ în posibilitatea de a se face proprietarĭ de pămêntŭ. Se scie apoi, că pămênturile statului se vêndŭ în Dobrogea pe prețurĭ fórte eftine.

***

Regele României se va întórce din străinătate în đina de *16 Augustŭ* și va descinde la castelulŭ Peleșŭ (în Sinaia).

***

„România“ află, că mai mulțĭ domnĭ din Bucurescĭ voescŭ sĕ constitue o societate pentru *inscrierea acelora, carĭ voescĭ sĕ visiteze esposițiunea din Parisŭ*. Cei inscrișĭ vorŭ ave avantagiulŭ de a cheltui mai puțin, căcĭ societatea va intra în tratărĭ cu mai mulțĭ hotelierĭ și restauranțierĭ din Parisŭ.

***

Dlŭ locot.-colonelŭ în armata română, *Moise Groza*, este numitŭ șefŭ alŭ statului majorŭ dela divisiunea III de infanteria.

***

La *fortificațiunile Bucurescilorŭ* se lucréză cu mare activitate. In tomna anului curentŭ se vorŭ termina șese forturĭ împrejurulŭ acestei capitale.

***

„Epoca“ publică sub reservă următórele: „Se dice că ar fi venitŭ din Turcia vr'o *20 de țĕranĭ românĭ*, carĭ, soldațĭ fiindŭ pe timpulŭ resbelului ruso-româno-turcŭ, au fostŭ făcuțĭ prisonierĭ și împreună *cu alțĭ 140 au* fostŭ internațĭ într'o fortărétă din Asia mică. Acești țĕranĭ mai povestescŭ, că ei au putută scăpa de acolo numai evadându-se, și că frații lorŭ de acolo suferŭ cele mai marĭ miserii din partea autoritățilorŭ turcescĭ carĭ îi trateză ca pe nisce sclavĭ.“

***

Cetimŭ în „Națiunea“: Se vorbesce în unele cercurĭ că d. *Odobescu*, membru alŭ Academiei române, va fi în curênd chematŭ *într'o funcția diplomatică*.“

***

„Românulŭ“ scrie că d-lŭ C. Naiman *Paraschivescu*, proprietarulŭ apelorŭ minerale dela *Brezu*, *care s'a constatatŭ a fi mai bune de câtŭ apa de Buda*, s'a hotărîtŭ ca chiar în luna viitóre sĕ pună în consumațiune acéstă apă minerală.

***

Din diferitele părțĭ ale *României* se raporteză, că *cucuruzulŭ se desvoltă bine* și dă speranța la unŭ rodŭ bogatŭ. — *Grânele au începutŭ a se exporta* în cantitate mare. La portulŭ Brăilei se observă o mișcare fórte animată. In portulŭ Galați s'au descărcatŭ Mercurea trecută mai bine de 320 vagóne cu cereale venite din diferite puncte ale României. Din Odesa sosescŭ în România ne'ncetatŭ cererĭ de grâu.

***

In timpulŭ *esposițiunei din Parisŭ*, D-na *Adelina Patti* va da câte-va concerte acolo.

***

Din incidentulŭ sĕrbătorirei centenarului alŭ 9-lea alŭ conversiunei Rusiei la creștinismŭ, au *trecutŭ la confesiunea ortodoxă 2360 de Cehĭ*.

***

In Bucurescĭ au începutŭ din nou sĕ circule mai multe *piese false de câte 5 francĭ*. Ele suntŭ ușorŭ de recunoscutŭ din causa fabricărei lorŭ celei próste.

Intêmplărĭ diferite.

Haiducii bulgarĭ. După ce tâlharii dela Bellova au liberatŭ pe cei trei funcționarĭ răpițĭ, despre carĭ amŭ amintitŭ cu altă ocasiune, guvernulŭ bulgarŭ a reluatŭ cu energiă mĕsurile pentru urmărirea tâlharilorŭ din munții Bellovei. Unŭ altŭ detașamentŭ de trupe urmăresce céta, compusă din vre-o dece indivizĭ, carĭ acum au răpitŭ și dusŭ în codrii pe fotografulŭ Stoianow și pe ajutorulŭ acestuia și anume apró pe de mânăstirea Rylo. Stoianow fusese chematŭ sĕ fotografeze ținuturile cele pitorești dela Rylo, unde se găsea tocmai prințulŭ Ferdinand. Haiducii profitară de asta ocasiune pentru a-lŭ răpi și acum cerŭ pentru punerea lui în libertate sume enormŭ de marĭ.

Grindină. Se scrie din Bistrița, că în 14 l. c. s'a descărcatŭ asupra acelui orașŭ o plóiă cu grindină atâtŭ de mare, încâtŭ nicĭ cei mai bĕtrânĭ moșnegĭ nu-șĭ aducŭ aminte sĕ se fi pomenitŭ cu o grindină asemenea ei. Tóte ferestrile de către médă-đi au fostŭ sdrobite. Orașulŭ îțĭ pare ca pustiu când vedĭ locuințele ómenilorŭ apróape fără ferestri. Tóte verdețurile de prin grădinĭ și de pe câmpŭ suntŭ nimicite. Paguba agricultorilorŭ e mare.

Jafŭ la poștă. După cum se scrie din Deva, đilele acestea a fostŭ jăfuitŭ oficiulŭ postalŭ de acolo. Hoțulŭ a pusŭ mâna pe 120 fl. după ce a spartŭ cu multă istețime zidulŭ. Era nimeritŭ și timpulŭ spargerei fiindcă tocmai atuncĭ se aflau mulțĭ banĭ la poștă; dér îndrăsnețulŭ făptuitorŭ neaflândŭ o sumă mai mare s'a îndestulitŭ și cu 120 fl. Este suspiționatŭ unŭ fostŭ servitorŭ dela oficiulŭ poștalŭ, care e și ținutŭ în arestŭ.

Sinuciderea unui deputatŭ. Điarele din Pesta aducŭ scirea, că deputatulŭ croatŭ Szanislau *Rasicĭ* s'ar fi sinucisŭ prin glonțŭ. Nenorocitulŭ omŭ sĕ dice că suferea de mania de a persecuta pe nedreptŭ; pentru astfelŭ de fapte mustrându-lŭ consciința, s'a hotărîtŭ sĕ se sinucidă.

Tempestățĭ în Austria. Din Austria de susŭ se telegrafiază, că în părțile a-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Despre grădinele de copii.

Conferință ținută la ateneulŭ din Craiova.

Dómnelorŭ și Domnilorŭ!

Unulŭ din faptele caracteristice ale vĕcului nostru, și unŭ faptŭ care forméză temelia civilisațiunii de astăđi este grija pentru crescerea și instrucțiunea tinerimei, și cu deosebire pentru rĕspândirea acestora în massele poporului prin felurite așeđăminte de educațiune. Nu numai nu se mai află ómenĭ, carĭ sĕ privéscă cu ochĭ dușmănoșĭ cultura poporului, ci ea a devenitŭ astăđi una din cele mai însemnate afacerĭ ale guvernelorŭ. Revoluțiunea cea mare dela 1792 a făcutŭ începutulŭ. Mai târđiu, ce e dreptŭ, ideea șcólelorŭ primare pentru poporŭ a întêmpinatŭ, în timpulŭ reacțiunei, multe dificultățĭ, astăđi însĕ, atâtŭ în Franța, mai alesŭ dela întemeiarea Republicei, câtŭ și în celelalte state civilisate, instrucțiunea publică, obligatóre și gratuită, este bine organisată prin lege și fiă-care copilŭ trebue sĕ cerceteze șcóla începêndŭ dela 6 și 7 anĭ.

S'a observatŭ însĕ, că numai șcólele primare nu suntŭ de ajunsŭ, și că fără completarea lorŭ prin institute preătitóre și prin alte așeđăminte care sĕ continue lucrarea lorŭ, numite în Germania „Fortbildungsschulen“ școlele primare nu potŭ da educațiune trebuinciósă orĭ-cărui individŭ într'o societate civilisată.

Timpulŭ până la șese anĭ, etatea de șcólă, este celŭ mai însemnatŭ pentru viitórea existență a individului. In acești primĭ anĭ ai copilăriei se pune temelia pentru întrégă desvoltarea fisică și sufletéscă a omului. Impresiunile primite atuncĭ rĕmânŭ adêncŭ întipărite în natura copilului și devinŭ hotărîtóre pentru ulterióra lui desvoltare și activitate. Acésta a vĕđut'o și a spus'o Comenius, Pestalozzi și alțĭ pedagogĭ încă din vechime. Dér ei erau de părere, că familia, sub grija dulce și plină de devotamentŭ a mamei, are destule mijlóce și e singură în stare de-a do copilului crescerea trebuinciósă până la 6 anĭ. Pentru aceea, în antichitate, însășĭ popórele care cresceau tinerimea în modŭ publicŭ ca Spartanii, Persii și, în teoriă, Platone în republica sa, lăsau copii până la 7 anĭ în familiă, sub îngrijirea mamei și numai de atuncĭ Statulŭ se însărcina cu întreținerea și educațiunea lorŭ.

In contra acestei părerĭ, filosofulŭ germanŭ Fichte și înainte de elŭ câțiva ómenĭ ai revoluțiunei francese, ca Leppelltier, Robespierre, Romme propuseră sistema educațiunii publice dela primulŭ anŭ alŭ esistenței, credêndŭ, că numai așa s'ar pute regenera omenirea.

Prin instituțiunea grădinilorŭ de copii s'a aflatŭ calea de mijlocŭ între aceste două extreme, dintre carĭ una, crescerea publică a copiilorŭ micĭ, este o utopiă, ér cealaltă, educațiunea numai în sinulŭ familiei, este neîndestulătóre.

Prima grădină de copii s'a înființatŭ la Blankenburg, unŭ orășelŭ în Germania, lângă Rudolfstadt. Autorulŭ ei este unŭ pedagogŭ germanŭ, nebăgatŭ în sémă pe timpulŭ vieții lui, ér ađi celebrulŭ Fredericŭ Fröbel. După mai multe încercărĭ de-a îmbunĕtăți educațiunea tinerimei, încercărĭ încoronate altfelŭ de cele mai bune succese. Fröbel concepŭ fericita idee de-a ajuta și completa mai întâiu educațiunea maternă prin o instituțiune publică, organisată și condusă după principiile sciinței pedagogice de către femei pregătite anume pentru acestŭ scopŭ.

Incă dela 1837 înființa Fröbel în Saxonia la Blankenburg, o șcólă de copii, numită la începutŭ „institutŭ pentru îngrijirea micilorŭ copii“ (Anstalt für Kleinkinderpflege), și întemeia totŭ atuncĭ unŭ jurnalŭ de sĕptĕmână intitulatŭ: „Veniți, sĕ trăimŭ pentru copii noștri (Kommt, lasst uns unseren Kinder leben), în care publică mai întâiu jocurile sale pentru copii. Fröbel avŭ o viéță fórte sbuciumată, însĕ nimicŭ nu 'lŭ pute împiedeca în urmărirea ideilorŭ sale. La 1839, elŭ avŭ nefericirea de-a pierde pe nobila sa soțiă, care, deși bolnavă conducea cu multŭ devotamentŭ așeđămêntulŭ înființatŭ de soțulŭ ei. Mare fŭ durerea lui Fröbel; dér elŭ își căută mângâerea într'o îndoită activitate. In acelașŭ timpŭ venindu-i în ajutorŭ celŭ mai devotatŭ elevŭ și amicŭ alŭ sĕu, Middendorf, elŭ căută sĕ dea o nouă desvoltare așeđămêntului sĕu și pentru acestŭ scopŭ 'i dete și o nouă numire đicêndu-i „grădină de copii.“ Acéstă nume cuprinde în sine o realitate și unŭ simbolŭ: o realitate, întru câtŭ fiă-care așeđămêntŭ de acestŭ felŭ trebue sĕ aibă o grădină cultivată înadinsŭ pentru educațiunea copiilorŭ, în care ei jucându-se sĕ învețe a cunósce și a iubi natura; și unŭ simbolŭ, întru câtŭ copii trebuescŭ privițĭ ca nisce florĭ, a căror desvoltare cere sciința și grija neadormită a grădinarului.

(Va urma).

celea au fostŭ în dilele trec te marĭ tempestățĭ. Așa în *Linz* și împrejurime a pricinuitŭ pagube marĭ unŭ viforŭ grozavŭ ce în urmă s'a sfârșitŭ c'unŭ puternicŭ puhoiu de grindină și plóie. In satele de lângă Linz trăsnetulŭ a aprinsŭ ca la 20 de case. In *Ems* au fostŭ lovițĭ de trăsnetŭ o femeiă și unŭ copilŭ. Pagubele pricinuite prin revĕrsarea apelorŭ comunelorŭ învecinate suntŭ forte marĭ.

Corespondența „Gazetei Transilvaniei.'

De pe lângă Eriu (Selagiu) 1 Aug. 1888.

Adunarea despărțĕmêntului XI. alŭ „Associațiunei“ și adunarea Reuniunei femeilorŭ române din Sĕlagiu. — Despărțĕmêntulŭ XI. alŭ Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ și „Reuniunea femeilorŭ române din Sĕlagiu“ șĭ-au ținutŭ adunările generalĭ în anulŭ acesta în comuna Domninŭ, la 6 Augustŭ.

Dimineața la 8 óre s'a începutŭ serviciulŭ dumnedeescŭ la care a asistatŭ comitetulŭ Despărțĕmêntului alŭ XI, și alŭ Reuniunei, pontificândŭ Rs. Dnŭ *Alimpiu Barbolovicíu*, Vicariulŭ Silvaniei și directorulŭ Despărțĕmêntului. La 10 óre în localitatea într'adevĕrŭ spațiósă a școlei gr. cat. române din locŭ amintitulŭ Domnŭ Directorŭ alŭ Despărțĕmêntului prin o cuvêntare clasică, rostită cu elocința-i rară și binecunoscută, a dechiaratŭ ședința de deschisă, după care actuariulŭ Despărțĕmêntului, devotatulŭ și bravulŭ Românŭ alŭ Sĕlăgienilorŭ, D-lŭ Andrei Cosma, ceti raportulŭ anualŭ despre activitatea despărțĕmêntului. S'au împărțitŭ apoi cele 7 premii între învĕțătorii cei mai distinși ai Sĕlagiului; și anume estimpŭ au fostŭ premiațĭ următorii d-nĭ învĕțătorĭ: Ioan *Chira* din Băsăștĭ cu o vacă cu vițelŭ, Ipathie *Todoranŭ* din Domnin cu o scrófă cu 5 purcei, Petru *Longin* din Șimleulŭ Silvaniei cu 20 florinĭ, Vasiliu *Olteanŭ* din Periceiu, Gavrilŭ *Hosu* din Crasna, Gavrilŭ *Aluaș* din Babța și încă unulŭ, alŭ căruia nume nu-lŭ sciu, cu câte 10 fl. fiă-care. S'au împărțitŭ mai departe premii între școlarĭ și școlărițe și adecă între 2 școlarĭ câte o păreche de ciobote, între alțĭ doi câte unŭ talerŭ de unŭ florenŭ, ér între alții năfrămĭ, tăblițe, creóne, caiete de scrisŭ și altele de aste.

După rădicarea ședinței Despărțĕmêntului, s'a deschisŭ ceea a Reuniunei femeilorŭ române din Sĕlagiu sub presidiulŭ Domnei *Clara Maniu* n. *Coroianŭ*, președinta Reuniunei.

Principalulŭ obiectŭ alŭ pertractărilorŭ a fostŭ *înființarea unei școle de fetițe române în Șimleulŭ Silvaniei*, care se va și deschide cu 1 Septemvre a. c. conformŭ concursului pentru învĕțătóre publicatŭ în „Gazeta Transilvaniei“ și „Tribuna“. — Nu esagerezŭ, când afirmŭ, că meritulŭ incontestabilŭ la rădicarea acestei școle e a marelui naționalistŭ Sĕlagian, Andrei Cosma, directoriulŭ institutului de creditŭ și economii „Silvania“ și marele proprietarŭ alŭ Supurului de susŭ. Dlŭ Andrei Cosma nu numai cu vorba, ci cu fapta, cu esemplu viu și demnŭ de imitatŭ a premersŭ inteligențilorŭ sĕlăgienĭ întru rădicarea acestei instituțiunĭ culturalĭ. Ore cine sĕ fiă acelŭ, „órecine“, care 100 fl. a datŭ pentru înființânda școlă, cine e acela, care peste 600 fl. a colectatŭ pentru dênsa? La suma de 600 fl. au contribuitŭ afară de D-lŭ Cosma, marele proprietarŭ din Băsăștĭ Georgiu Popŭ, Vicariulŭ Alimpiu Barbolovicíu, Dr. Nichita din Zelau și alții.

La 3 óre a avutŭ locŭ unŭ prândŭ comunŭ, la care au participatŭ cam 160 persóne domnĭ, dómne și domnișóre. Primulŭ toastŭ ilŭ rosti Directorulŭ Despărțĕmêntului Rs. D. Alimpiu Barbolovicíu pentru Maiestatea S'a Împĕratulŭ și Regele apostolicŭ și pentru augusta casă domnitóre. Apoi urmă Dlŭ Andre Cosma, Gavrilŭ Trifŭ, Vasiliu Pătcașŭ, Constantinŭ Lucaciu, vrednicулŭ frate alŭ iubitului preotŭ românŭ Dr. Vasiliu Lucaciu, Demetriu Suciu, Serbacŭ din Marmația și alții. După banchetŭ învĕțătorulŭ Todoranŭ s'a produsŭ cu școlarii sĕi, carĭ au declamatŭ forte bine. Onóre Dlui Todoranŭ!

La 8 óre séra balulŭ a fostŭ precedatŭ de unŭ concertŭ declamatorico-musicalŭ, în care au debutatŭ precumŭ urmeză: 1. „Balcanulŭ și Carpații“, poesiă de Vasilie Alexandri, declamată de d-ra Maria Vașvari. 2. „Galopŭ brillant de Fiori“ pentru 4 mânĭ esecutatŭ prin d-șórele Emilia Trifŭ și Laura Popŭ 3. „Cânteçŭ contimporanŭ“, poesiă de Iustin Popfiu declamată prin D-șóra Elena Popfiu. 4. „Doina“ cântată pe flaută prin Dlŭ Aureliu Șimonŭ. 5. „Mazurca“ de Tecla Badaszewska pe violină și pianŭ prin domnișórele Eugenia și Emilia Trifŭ. 6. „Unŭ devotamentŭ familiei Hurmuzachi“, poesiă de Andrei Mureșianu decl. prin Dlŭ Aureliu Șimon. 7. „Fantasia“ de Mihali esecutată pe pianŭ prin d-ra Laura Popŭ. A escelatŭ d-ra Laura Popŭ, care și primi din partea publicului cele mai frenetice aplause, cerêndu-se totodată din partea publicului în mai multe rêndurĭ sĕ se repeteze, ér geutila D-șóra Laura Popŭ avŭ bunăvoința a repeta în mai multe rêndurĭ. Primescă totodată și grațiósele d-re Emilia și Eugenia Trifŭ, împreună cu escelentele declamante: Elena Popfiu. Maria Vașvari și d-lŭ Aureliu Simonŭ cele mai sincere gratulațiunĭ pentru succesulŭ reportatŭ.

Binereușitului concertŭ 'ĭ urmă dansulŭ alŭ căruia începutŭ se făcu cu „Ardelena.“ Cuadrilulŭ primŭ l'au dansatŭ 60 perechĭ. Sala ce-i dreptŭ, a fostŭ cam strîmtă, dér pentru acea petrecerea a fostŭ destulŭ de animată; durere numai, că pe când la balulŭ Reuniunei femeilorŭ române sĕlăgiene din anulŭ trecutŭ costumulŭ naționalŭ fŭ representatŭ de 23 de femei, pe atuncĭ în anulŭ acesta abia 4 costume naționale au fostŭ. Nu înțelegŭ chiar de locŭ causa acestei aparițiunĭ. Anume, în costumŭ naționalŭ s'au presentatŭ d-nele: *Rosa Ilieș* n. *Lenghelŭ* și *Veronica Popŭ* n. *Lasleu* din Tranișŭ, ér dintre d-nișóre: *Veronica Olariu din Stâna* și *Luisa Costa* din Peceiu.

Diminéța la 5 óre, după o petrecere adevĕratŭ românéscă, publiculŭ s'a depărtatŭ ducêndŭ cu sine suvenirile cele mai frumóse și în dulcea speranță de a conveni pe viitorŭ în Treznia și mai consolidațĭ spre lupta pentru cultura poporului românŭ.

Observŭ cu asta ocasiune, că acum nu va mai avé ocasiune raportorulŭ diarului unguresçŭ „Szilagy“ sĕ se laude, cum s'a lăudatŭ anulŭ trecutŭ, dicêndŭ, că „csárdásulŭ“ încă s'a jucatŭ până la „non plus ultra“, căcĭ anŭ încă numai odată și, și atuncĭ forte puținŭ s'a dansatŭ, éstŭ timpŭ însĕ nu s'a dansatŭ chiar de locŭ.

Inainte de a termina nu potŭ sĕ nu amintescŭ în seria celorŭ mai meritațĭ bărbațĭ ai Românilorŭ sĕlăgenĭ pe d-nii: Vicariulŭ Barbolovicíu, devotatulŭ Cosma și G. Trifŭ, nevoindŭ a detrage din meritele unui advocatŭ, ca G. Filipŭ orĭ din ale unui preotŭ ca Pătcașŭ etc.: falanga și pleiada românismului din clasica Silvaniă, cărora asemenea sĕ ne mai dea Dumnedeu!

Priméscă toțĭ p. t. domnĭ, dómne și domnișóre, carĭ au participatŭ și contribuitŭ la balulŭ Reuniunei femeilorŭ române din Sĕlagiu, mulțămita cea mai cordială.

La revedere pe viitorŭ în Treznia!

Unŭ Românașŭ sĕlăgianŭ.

Literatură.

Cuvêntărĭ bisericescĭ și funebrale de *Iosifu-Ioanŭ Ardeleanŭ*, parochŭ românŭ gr. or. *Tomulŭ II.* Aradŭ 1888. Editura autorului. Tipografia diecesană. Prețulŭ 1 fl. — Opulŭ acesta, care numai acum a eșitŭ de sub tiparŭ, cuprinde în formatŭ mare 8[0] 145 pagine. In partea primă a lui se află 11 cuvêntărĭ bisericescĭ întocmite pentru diferite ocasiunĭ, anume: la Nascerea Domnului, la chramulŭ bisericei, la unŭ scopŭ de caritate, sfințire de clopote, Intêmpinarea Domnului, Dumineca Tomei, Dumineca a VI după Rusalii, la unŭ martirŭ, Dumineca VIII după Rusalii, sfințirea de cruce și Inălțarea sf. crucĭ. In partea a doua se cuprindŭ 11 cuvêntărĭ funebralĭ: La unŭ preotŭ tinĕrŭ binemeritatŭ, la unŭ creștinŭ fruntașŭ, la unŭ sinucisŭ, la o fecióră, la unŭ creștinŭ piosŭ, la o preotésă tinĕră, la unŭ vechiu și bravŭ învĕțătorŭ. la morțĭ de diverse stărĭ, la mórtea grabnică a unui preotŭ tinĕrŭ, la unŭ casŭ de mórte prin înecare și la unŭ funcționarŭ.

*

Foia bisericéscă și scolastică, organŭ alŭ provinciei metropolitane gr. c. de Alba-Iulia și Făgărașŭ. Apare în Blașŭ de 2 orĭ pe lună și costă pe anŭ 6 fl. — Nr. 22 dela 15 Augustŭ cuprinde în partea bisericéscă, redigeată de *Dr. Ioanŭ Rațŭ*: Tatălŭ nostru (unŭ ciclu de meditațiunĭ), de Dr. Victorŭ Szmigelski. Viéța și învĕțătura lui Isusŭ Christosŭ, prelucrată de Ioanŭ Boroșiu. Din viéța pastorală (îndrumărĭ practice), de Titu Budu. Sânta unire și desvoltarea nóstră națională, de Adalbertŭ Piticŭ. Epistola lui Gregoriu Maiorŭ de d-to 20 Aug. 1782 în causa abdicerei. Varietățĭ. — In partea scolastică, redigeată de *Alesandru Uilăcanŭ*: Sântulŭ Georgiu și Pascile, de Dr. Paulŭ Tanco. Este și trebue sĕ fiă frica mijlocŭ disciplinarŭ și prin urmare educativŭ?, de R. Simu. Ce sĕ propunemŭ în I-a Clasă a scólei poporale? de P. Ungureanu. Esperiențe pedagogice, de Petru Popescu.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Berlinŭ, 20 Augustŭ. După prândulŭ de gală împĕratulŭ Vilhelm a făcutŭ o primblare pe apă, pe-o resgată cu pânze care purta bandiera de mare ținută și pea căreia catargŭ principalŭ fâlfâia stindardulŭ Anstriei.

Parisŭ, 20 Aug. Se pregătescŭ secretele de espulsare contra individilorŭ strĕinĭ, carĭ au luatŭ parte la demonstrările lucrătorilorŭ greviștĭ.

NECROLOGŬ.

Capitululŭ catedralei gr. cath. de Oradea-mare cu inima durerósă anunță mórtea iubitului sĕu confrate:

Ioanŭ Cuuc de Cupșenĭ,

abate SS. AA. Petru și Paulŭ de Kács, Canonicŭ Lectore, Presidentele Oficiului esactu diec. Ases. consist., consilierŭ la tribunalulŭ matr. esaminătorŭ, presinodale scl.

întêmplată în 15 Augustŭ st. n. sera la 10 óre, după unŭ morbŭ scurtŭ dér greu în anulŭ vieții 78 și alŭ preoției 54. In repausul sufletului adormitului în Domnul S. Liturgiă cu parastasŭ se va ține în 17 Aug. la 8 óre a. m. Rĕmășițele pămêntescĭ se vorŭ imormênta în Cimitirulŭ gr. cath. de Ujváros, la 17 Aug. d. a. la 4 óre.

Oradea-mare, 16 Augustŭ 1888.

Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

*

Subscrișii cu inima înfrântă de durere aducŭ la cunoscința numĕroșilorŭ lorŭ consângenĭ, și tuturorŭ amicilorŭ și cunoscuților, că multŭ iubita și neuitata lorŭ: soția, mamă, fiică, soră și cumnată **Victoria Fràncu** născ. **Sterca Siuluțŭ**, după unŭ morbŭ gravŭ și îndelungatŭ, astădĭ în al 51-lea anŭ alŭ vieții și 31 alŭ preferícitei sale căsĕtorii, împărtășită fiindŭ cu sf. taine, șĭ-a datŭ nobilulŭ seu sufletŭ în mânile Creatorului. Rĕmășițele pămêntescĭ consacrate după ritulŭ gr. or. se vorŭ aședa în cimiterulŭ gr. or. din locŭ în 5 (17) Augustŭ a. c. la 5 óre d. a.

Miscolțŭ (Comitatulŭ Borsod), la 3 (15) Augustŭ 1888.

Amosŭ Fràncu, jude reg. de tribunalŭ, soțŭ; *Victoria* și *Florica* fiice; *Victoria St. Siulutŭ*, născ. *Joanoviciu* mamă; *Alexandru St. Siulutŭ*, căpitanŭ de poliția, frate; *Elena Simionașiu* născ. *St. Siuluțŭ* și *Ana St. Siuluțŭ* sororĭ; *Ioanŭ Simionașiu*, assesorŭ la sedria orfanală cumnatŭ.

Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

DIVERSE.

Unŭ originalŭ. Unŭ strungaru forte originalŭ a încetatŭ acuma din viéță la Maiența. Meșterulŭ acesta, nemulțumitŭ în 1866 de mersulŭ evenimentelorŭ în Germania, dela bătălia dela Sadova încóce supĕratŭ că Austriacii sĕ lăsaseră a fi bătuțĭ de Prusienĭ, se închisese de atuncĭ în casă și jurase că n'o sĕ mai iasă afară. S'a ținutŭ de cuvêntŭ în timpŭ de douĕdecĭ și doi de anĭ, până ce a muritŭ. In acéstă curgere lungă de vreme a scosŭ numai câte-odată capulu pe ferestră ca se vadă mișcarea lumii pe stradă, dér despre transformarea orașului cum și despre mișcarea spiritelorŭ elŭ n'a mai sciutŭ nimicŭ decâtŭ de prin diare.

Unŭ cimitirŭ inundatŭ. Cimitirulŭ israelitŭ din Trebicĭ (Austria) a fostŭ năpăditŭ și stricatŭ de apă, în urma ploilorŭ ce nu se mai sfârșescŭ. Cosciuge, cadavre și osăminte se duceau sub vêrtejŭ, căcĭ inundațiunea desfăcuse tóte mormintele. O vĕduvă era se se înece alergândŭ ca sĕ prindă cosciugulŭ bărbatului ei, de curêndŭ îngropatŭ, și pe care apa ilŭ rostogolea. Se cufundă într'unŭ noroiu licuidŭ, din care cu greutate abia o scóseră cei de față.

La ce te duce amorulŭ. Unŭ Englesŭ înamoratŭ la nebuniă de o frumósă și tĕnĕră fată, o cerŭ de soțiă, dér fŭ refusatŭ. De órece însĕ i se părea că și fata avea órecare dragoste pentru elŭ, voi sĕ scie, care era causa, pentru care fusese refusatŭ. Tĕnĕra domnișóră, surprinsă de atâta stăruință, ĭĭ mărturisi, că motivulŭ, pentru care nu consimțise sĕ-lŭ ia de bărbatŭ, era, că ea, în urma unei amputațiunĭ, îșĭ perduse piciorulŭ și ilŭ înlocuise prin unulŭ de lemnŭ și că temêndu-se, ca nu cumva într'o di sĕu într'alta sĕ-i reproșeze acestŭ defectŭ, nu vrea se consimță. Nebunŭ de dragostea ei și voindŭ cu orĭce prețŭ sĕ o ia de nevastă, Englesulŭ se duse la Parisŭ și își făcŭ sĕ 'i se amputeze și lui unŭ piciorŭ. Vindecatŭ, se întórse la Londra și presentându-se d-șorei ĭĭ spuse, că acum nu mai e nicĭ o pedecă la căsĕtoria lorŭ, de órece și lui ĭĭ lipsesce unŭ piciorŭ. Domnișóra, convinsă de astfelu de probă de dragoste, consimți în fine sĕ-lŭ ia de bărbatŭ.

Cursulŭ piețci Brașovŭ

din 18 Augustŭ st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.98	Vênd.	9.02
Argintŭ românescu .	„	8.90	„	8.92
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.74	„	9.78
Lire turcescĭ . . .	„	11.05	„	11.07
Imperialĭ	„	10.05	„	10.07
Galbinĭ	„	5.73	„	5.75
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	119.—	„	120.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 17 Augustŭ st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.45
Renta de hârtiă 5%	91.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	149.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	99.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	113.25
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.70
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresçŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresçŭ	129.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	125.40
Renta de hârtiă austriacă	81.90
Renta de argintŭ austriacă	82.90
Renta de aurŭ austriacă	111.40
Losurĭ din 1860	139.—
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	870.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	306.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr . .	315.20
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.82
Napoleon-d'orĭ	9.78
Mărcĭ 100 imp. germane	60.27
Londra 10 Livres sterlinge	123.55

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nr. 8871—1888.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce prin acésta la cunoscința publică, cumcă se vorŭ da în arêndă josŭ insemnatele arăturĭ, parțelele de pășunatŭ, pășunile de munte în fostulŭ Domeniu. aparținĕtóre comunei Brașovŭ, asemenea pămênturile aflătóre pe teritoriulŭ orășenescŭ, pe cale de licitațiune verbală și în scrisŭ pe lângă ulteriórа aprobare din partea representanței comunale, conformŭ condițiunilorŭ aflătóre la oficiulŭ economicŭ orășenescŭ în órele de cancelariă în Brașovŭ pe timpulŭ de 6 anĭ, adică dela luna Septemvre 1888 pănă în luna Octomvrie 31, 1894 oferențilorŭ.

Licitațiunea și ofertarea începe Joi în 30 Augustŭ a. c. la 8 óre antemeridiane în sala de ședințe, casa sfatului, în Brașovŭ, se va ține și în diua viitóre in 31 Augustŭ a. c. pănă la darea în arêndă a tuturorŭ obiectelorŭ.

Fiăcare licitantŭ are a depune, înainte de a i se da voiă la oferirea verbală, unŭ vadiu de 10% din prețulŭ de strigare, în mânile comissiunii de licitare. Ofertele scrise, carĭ se vorŭ deschide după licitațiunea verbală, au sĕ se predea închise, provĕdute cu denumirea acelui obiectŭ, pentru care se oferéză, celŭ mai târdiu pănă în 29 Augustŭ a. c. la órele 6 postmeridiane, dirigentului oficiului economicŭ E. Hintz.

In ofertele, provĕdute cu 50 cr. timbru, este neapĕratŭ de lipsă sĕ fiă conținută întocmai acea denumire a obiectului pe care se oferéză, asemenea sĕ conțină și prețulŭ oferitŭ pe arêndă anuală, esprimatŭ în cifre câtŭ și în litere, totdeodată și declararea, că oferentulŭ cunósce condițiunile de arendare și licitațiunea în totŭ cuprinsulŭ lorŭ și se supune acelora. Asemenea are ofertulŭ sĕ conțină acludatŭ unŭ vadiu de 10% din suma oferită de arêndă.

Arendatorulŭ este obligatŭ sĕ depună o cauțiune egală cu prețulŭ de arêndă pe unŭ anŭ, și decă arênda anuală trece peste 50 fl. este obligatŭ pentru facerea contractului de arêndare în forma unui documentŭ notarialŭ.

Obiectele de arendatŭ suntŭ următórele, adică:

I.

Pămênturĭ pe teritoriulŭ orășenescŭ.

1.	(Fleischauerweiher), O livadiă de lângă Racadĕu	prețulŭ de strigare fl.	8.—
2.	Livadia Logofĕtului	„ „ „ „	20.—
3.	Pămênturile de ter mare și micŭ . . .	„ „ „ „	30.—
4.	Livadia în Lipiasŭ	„ „ „ „	40.—
5.	Livadia în Tratzko	„ „ „ „	8.—
6.	Stóffenulŭ mare și micŭ	„ „ „ „	35.—
7.	Livadia de lângă Ternbach	„ „ „ „	20.—
8.	Două petece de pămêntŭ în Stóffenŭ și lângă fântânióră	„ „ „ „	50.—
9.	Livadia tricesimalilorŭ în Timișulŭ de josŭ	„ „ „ „	10.—
10.	Livadia vitelorŭ în Timișulŭ de susŭ . .	„ „ „ „	5.—
11.	Iérba pe loculŭ numitŭ „Honterusplatz"	„ „ „ „	20.—
12.	Așa numitulŭ „Stadthauptmannshomm"	„ „ „ „	10.—
13.	7 jugere de pășune în a V-a brazdă . .	„ „ „ „	75.—
14.	Bodzauulŭ micŭ	„ „ „ „	800.—
15.	Grădina în strada Katarina nr. 65 lângă casarmă	„ „ „ „	8.—
16.	Pămêntulŭ comunalŭ pe partea de josŭ a scólei de înotare	„ „ „ „	25.—
17.	Parțelele Nr. 1—18 livadiei oficióse dincóce de Bârsă	„ „ „ „	600.—
18.	Parțelele Nr. 1—4 livadiei oficióse dincolo de Bârsă	„ „ „ „	30.—
19.	Parțela I în Tabĕra mare	„ „ „ „	120.—
20.	„ II „ „ „	„ „ „ „	110.—
21.	„ III „ „ „	„ „ „ „	120.—
22.	„ IV „ „ „	„ „ „ „	90.—
23.	Parțelele I și II în Tabera mică . .	„ „ „ „	70.—
24.	16 parțele în Logóza mică	„ „ „ „	100.—
25.	2 petece de pămêntŭ lângă Bârsă în a IV brazdă	„ „ „ „	15.—
26.	Parțela I în Stóffenulŭ micŭ	„ „ „ „	15.—
27.	„ II „ „ „	„ „ „ „	35.—
28.	„ III „ „ „	„ „ „ „	35.—
29.	„ IV „ „ „	„ „ „ „	85.—
30.	Grădina lângă casarma „Lazaretŭ" . .	„ „ „ „	10.—
31.	Peteculŭ de pămêntŭ înaintea Blumĕnei micĭ	„ „ „ „	5.—
32.	Livadia cerbului și grópa lungă . . .	„ „ „ „	50.—
33.	Pășunea, Postovarŭ și Colțu Crucurului. fără pășiunea de pădure	„ „ „ „	100.—
34.	Pășunea în Pissiacŭ și Piscu lungŭ . .	„ „ „ „	100.—

II.

1.	Arăturĭ și livedĭ Turcheșŭ	prețulŭ de strigare fl.	190.—
2.	„ „ „ Apața	„ „ „ „	150.—
3.	„ „ „ Crisbavŭ	„ „ „ „	200.—
4.	„ „ „ Satulŭ-nou	„ „ „ „	40.—
5.	„ „ „ Branŭ	„ „ „ „	250.—
6.	„ „ „ Zĕrnescĭ	„ „ „ „	170.—
7.	„ „ „ Tohanu-nou . . .	„ „ „ „	180.—
8.	„ „ „ Vlădenĭ	„ „ „ „	140.—

III.

Pășiunĭ de munte allodiale în Sĕcele, Branŭ și Zĕrnescĭ.

1.	Zenóga Bratoki	prețulŭ de strigare fl.	400.—
2.	Orlatŭ	„ „ „ „	300.—
3.	Valea rece	„ „ „ „	300.—
4.	Oberschi capri	„ „ „ „	300.—
5.	Palțiu	„ „ „ „	400.—
6.	Muntele cailorŭ	„ „ „ „	650.—
7.	Piatra mare	„ „ „ „	200.—
8.	Zenóga lui Nanŭ	„ „ „ „	900.—
3.	Vaida	„ „ „ „	700.—
10.	Tesla	„ „ „ „	600.—
11.	Ciucașŭ și Piĕtra roșiă	„ „ „ „	300.—
12.	Piscu și Colțu Barbului	„ „ „ „	600.—
13.	Roșca	„ „ „ „	400.—
14.	Pirosca	„ „ „ „	300.—
15.	Radille	„ „ „ „	200.—
16.	Pășiunile de munte Tămașŭ în Zernescĭ afară de pășiunea de pădure	„ „ „ „	60.—
17.	Pășiunea de munte „Zănóga" în Branŭ	„ „ „ „	300.—
18.	Pășiunea de munte „Grohotisch" în Branŭ	„ „ „ „	200.—
19.	Pășiunea de munte Clobucetŭ	„ „ „ „	200.—
20.	Pășiunea de munte Măgura	„ „ „ „	50.—

Brașovŭ, 1888 Augustŭ 4.

20 M.3—1

Magistratulŭ orășenescŭ.

No. 2625—1888.

I.

Escriere de concursŭ.

Pentru **3 stipendie din Fundațiunea fericitului Archiepiscopŭ și Metropolitŭ Alesandru Sterca Șiuluțu**, din carĭ **2 de câte 200 fl. v. a.** usuate unulŭ de Vasilie Fodorŭ, rigorosante în drepturĭ, și altulu de Emanuilŭ Doctorŭ, rigorosante în medicină și dechiarate de vacante din causă, că celŭ dintâiu nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în anulŭ scolasticŭ 1887/8, ér alu doilea obținêndŭ diploma de doctorŭ a terminatŭ cursulŭ, — și **unŭ stipendiu de 60 fl. v. a.** dechiaratŭ de vacantŭ din causă, că beneficiatulŭ Octavianŭ Tobiasŭ, studentŭ de a IV-a clasă gimn. nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în anulŭ scolasticŭ 1887/8, se escrie concursŭ cu terminulŭ de 15 Septemvre a. c. st. nou.

La aceste stipendie potŭ concurge:

a) numai tinerĭ studențĭ miserĭ gr. catolicĭ, carĭ suntŭ născuțĭ în Archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia, și suntŭ Românĭ de nascere.

b) carĭ pre lângă purtare morală bună au din studie calculĭ de **Eminențiă.**

c) ascultătorii de medicină, de drepturĭ, de sciințele reale, precum suntŭ: technica, montanistica, silvanistica și la vr'o academiă comercială.

d) dintre concurențĭ vorŭ ave preferință în înțelesulŭ literelorŭ fundaționale, ceteris paripus, consângenii piului fundatorŭ.

e) dela concurenți se recere, ca **pre lângă testimoniele alăturate în copie autentice și nu în origine** la cererile concursuale, se mai producă: atestatŭ demnŭ de credință, prin care sĕ documenteze consângenitatea cu piulŭ fundatorŭ, carte de botezŭ, atestatŭ de paupertate, care sĕ fiă subscrisŭ de antistia comunală politică și de parochulŭ concernente, și întăritŭ cu sigilulŭ parochialŭ și celŭ comunalŭ, precum și cu subscrierea oficiului pretorialŭ, ér în cetățĭ și opide cu subscrierea antistiei cetățiene seu opidane, — în urmă:

f) concurenții sĕ numéscă espresŭ institutulŭ, la care și unde vorŭ sĕ continue sciințele academice orĭ gimnasiale.

Cererile concursuale ăstmodŭ adjustate se le subșternă pănă la terminulŭ prefiptŭ consistoriului subsemnatŭ. Concursele, carĭ nu vorŭ fi astfelŭ instruite și nu se vorŭ subșterne în terminulŭ prefiptŭ nu se vorŭ lua în considerațiune.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 11 Augustŭ 1888.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

124—126, 3—1

II.

Escriere de concursŭ.

Pentru **unŭ stipendiu de 100 fl. din Fundațiunea Tordaiană,** usuatŭ de Aureliu Mureșianu, rigorosantŭ în drepturĭ și dechiaratŭ de vacantŭ din causă, că nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în anulŭ scolasticŭ 1887/8 se escrie concursŭ **cu terminulŭ pre 15 Septemvre a. c. st. nou.**

Condițiunile pentru obținerea acestui stipendiu suntŭ cele espuse mai susŭ în concursulŭ escrisŭ pentru stipendiele șiuluțiane.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 11 Augustŭ 1888.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

III.

Escriere de concursŭ.

Pentru **unŭ stipendiu de 150 fl. v. a. din Fundațiunea fericitului Ioanŭ Chirilla** fostŭ canonicŭ metropolitanŭ, usuatŭ de Eugeniu Banuțiu studentŭ de a IV-a clasă gimn. și dechiaratŭ de vacantŭ din causă, că n'a produsŭ atestatŭ scolasticŭ cu calculĭ satisfăcĕtorĭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în anulŭ scolasticŭ 1887/8, — și **altŭ stipendiu de 40 fl. v. a. din Fundațiunea Alutaniană** usuatŭ de Aureliu Petruca gimnasistŭ absolutŭ, se escrie concursŭ cu **terminulŭ pre 15 Septemvre a. c. st. nou.**

Doritorii de a obține unulŭ din aceste stipendie au sĕ-și subșternă cererile sale concursuale instruite în înțelesulŭ condițiunilorŭ din concursulŭ publicatŭ pentru stipendiele șiuluțiane subsemnatului consistoriu metropolitanŭ.

Blașiu, din ședința consistorială ținută în 11 Augustŭ 1888.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute sera.

Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.

Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute sera.

2. Dela Bucurescĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute sera.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ

b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.

c) „ „ în *Secuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.

d) „ „ la *Făgărașŭ:* 4 óre diminéța.

e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.

b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.

c) Din *Secuime* la Brașovŭ: 6 óre sera.

d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.

e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute sera.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovu.